

RIIGIKANTSELEI

ÜRO tegevuskava 2030 ja ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid

Eili Lepik

Riigikantselei

ÜRO tegevuskava 2030

Agenda 2030

- Deklaratsioon „**Muudame maailma: säästva arengu tegevuskava aastaks 2030**“ võeti vastu 25. septembril 2015
- Tegevuskava eesmärk on **lõpetada vaesus, kaitsta planeeti ja tagada heaolu kõigile**
- **17 eesmärki, 169 ala-eesmärki** ning suunised nende elluviimiseks
- **Kõikehõlmav ja integreeritud** – kehtib kõikidele riikidele (arenenud ja arenguriikidele) ning panustada vaja eri tasanditel (valitsused, huvigrupid, kodanikuühendused, haridusasutused, ettevõtted, erasikud jne.)

Ülemaailmsed säästva arengu eesmärgid

Kaotada kõikjal vaesus mis tahes kujul

Äärmusliku vaesuse kaotamine (alla 1,25 \$ päevas), vaesuses elajate osakaalu vähendamine vähemalt 50%.

Sotsiaalkaitstesüsteemide arendamine, juurdepääsu tagamine põhiteenustele, loodusvaradele, uutele tehnoloogiatele, toimetulekuvõime suurendamine.

Arenguriikide abistamine, vaesuse kaotamisele suunatud tegevuspoliitikate ja investeeringute toetamine.

Kaotada nälg, saavutada toiduga kindlustatus ja parem toitumine ning toetada säästvat põllumajandust

Ohutu toit kõikidele inimestele. **Alatoitumise kaotamine.** **Põllumajanduse tootlikkuse** ja väikeste toidutootjate sissetulekute kahekordistamine.

Jätkusuutlik toidutootmine (viljakus, ökosüsteemid, kliimamuutused). **Geneetiline mitmekesisus.** Investeeringud maapiirkondade taristusse, põllumajanduse T&A.

Turgude toimimise tagamine. Kaubanduspiirangute ja – moonutuste vältimine ja kõrvaldamine, ekspordisubsiidiumite kõrvaldamine.

3 TERVIS JA
HEAOLU

Tagada kõikidele vanuserühmadele hea tervis ja heaolu

Emade, vastsündinute ja alla 5-aastaste laste **suremuse vähendamine**. Seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste üldine kättesaadavus.

AIDSi, tuberkuloosi, malaaria jt ravimatute haiguste **epideemiate kaotamine**. Hepatiidi jt nakkuste vastu võitlemine. **Vaktsiinide ja ravimite** väljatöötamine ja kättesaadavus.

Kõikidele inimestele **üldine arstiabi**. **Vaimse tervise ja heaolu** edendamine. **Sõltuvuste ennetamine ja ravi**.

Liiklusõnnetustes hukkunute ja vigastuste vähendamine 50%. Ohtlikest **kemikaalidest ning saastest** tekkinud surmade ja haigestumiste vähendamine.

4 KVALITEETNE
HARIDUS

Tagada kõikidele kaasav ja õiglane kvaliteetne haridus ning elukestva õppe võimalused

Kõigile kättesaadav õiglane ja **kvaliteetne** alg- ja keskkharidus (tasuta) ja koolieelne haridus, tehniline, kutse- ja kolmanda astme haridus.

Haridusasutused lapsesõbralikuks, turvaliseks, puudega inimeste vajadusi arvestavaks.

Tööks vajalike oskuste suurendamine. **Kirja- ja arvutusoskus** kõikidele noortele.

Teadmised ja oskused säästva arengu toetamiseks.

Arenguriikidele suunatud **stipendiumid** (kutseharidus, IKT programmid)

Kvalifitseeritud **õpetajate** arvu suurendamine, õpetajakoolitused arenguriikides.

Saavutada sooline võrdõiguslikkus ning suurendada naiste ja tütarlaste mõjuvõimu

Lõpetada kõikjal naiste ja tütarlaste **diskrimineerimine**. Lõpp naiste ja tütarlaste vastasele **vägivallale** ja kahjulikele tavadele. Seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste kättesaadavus.

Vastavate **tegevuspoliitikate** vastu võtmine. **IKT tehnoloogia kasutamine** naiste võimaluste avardamiseks.

Võrdsed võimalused naistele osaleda poliitikat, majandust ja avalikku elu käsitlevate otsuste tegemises. Õigus varale, finantsteenustele, pärandile ja loodusvaradele kooskõlas siseriiklike seadustega.

6 PUHAS VESI JA
SANITAARIA

Tagada kõikidele joogivesi ja kanalisatsioon ning veevarude säästev majandamine

Kõikidele **juurdepääs ohutule ja taskukohasele joogiveele** ning **kanalisatsioonile** ja hügieenile.

Parandada **vee kvaliteeti**, vähendades saastamist, vähendada poole võrra puhastamata reovee kogust.

Magevee säästlik kasutamine. Veeressursside integreeritud haldamine kõikidel tasanditel, sealhulgas vajadusel piiriülese koostöö raames.

Kaitsta ja taastada **veega seotud ökosüsteeme**, sealhulgas mägesid, metsi, märgalaid, jõgesid, põhjaveekihte ja järvi.

Tagada taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne energia kõikidele

Taskukohane, usaldusväärne, säästev ja kaasaegne **energia kõigile.**

Taastuenergia osakaalu suurendamine, energiatõhususe kahekordistamine.

Rahvusvaheline koostöö **puhta energia teadusuuringute ja tehnoloogia kättesaadavuse** parandamiseks. Energiataristu ja puhta energia investeeringute toetamine.

Taristu laiendamine ja tehnoloogia uuendamine kaasaegsete ja säästvate energiateenuste osutamiseks kõikides arenguriikides.

Toetada jätkusuutlikku, kaasavat ja säästvat majandusarengut ning tagada kõikidele inimestele inimväärne töö

Majanduskasvu säilitamine, vähemalt 7% SKT-st aastas vähim arenenud riikides.

Suurem **tootlikkus** (tehnoloogia uuendamine, innovatsioon, kõrgem lisandväärtus)

Inimväärsed töökohad, ettevõtlus, loovus ja innovatsioon.

Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtted, finantsteenuste kättesaadavus. **Ressursitõhusus** tarbimises ja tootmises.

Tööhõive ja inimväärne töötasu naistele ja tütarlastele, sh noortele ja puudega inimestele. Turvalised töötingimused kõigile.

Lõpp suunitöele, inimkaubitsemisele ja lastetööle

Ehitada vastupidav taristu, toetada kaasavat ja säästvat industrialiseerimist ning innovatsiooni

Kvaliteetne, usaldusväärne, säästlik, vastupidav, taskukohane ja kättesaadav **taristu**, sealhulgas piirkondlik ja piiriülene taristu, et toetada majandusarengut ja inimeste heaolu.

Kaasavat ja säästva **tööstuse** edendamine, suurem tööstuse osakaal tööhõives. Finantsteenuste kättesaadavus väikestele tööstusettevõtetele. Keskkonnahoidlike tehnoloogiate kasutamine.

Innovatsiooni ja TA edendamine, TA kulutuste ja töötajate arvu suurendamine.

Info ja sidetehnoloogia kättesaadavuse parandamine, taskukohane juurdepääs internetile.

10 EBAVÕRDSUSE
VÄHENDAMINE

Vähendada ebavõrdsust nii riikide sees kui ka nende vahel

Sissetulekute suurendamine madalama sissetulekuga elanikkonnale.

Kõikide inimeste majanduslik ja poliitiline **kaasamine** ja mõjuvõimu suurendamine ning **võrdsete võimaluste tagamine**, sõltumata nende vanusest, soost, puudest, rassist, rahvusest, päritolust, usutunnistusest ja majanduslikust või muust seisundist.

Ohutu ja vastutustundliku ja reguleeritud **inimeste rände ja liikuvuse toetamine**.

Ametlik **arenguabi ja rahavood** kõige enam abi vajavatesse riikidesse, kooskõlas nende arenguprogrammidega.

Muuta linnad ja asulad kaasavaks, turvaliseks, vastupidavaks ja säästvaks

Kõikidele piisav, turvaline ja taskukohane **eluase** ning põhiteenused .

Turvalised, taskukohased, kättesaadavad ja säästvad **transpordisüsteemid, liiklusohutus.**

Kaasav ja jätkusuutlikku linnastumine. Õhu kvaliteet, jäätmekäitlus, kliimamuutustega kohanemine, turvalisus, ressursitõhusus, rohealad. Piirkondade tark planeerimine.

Maailma **kultuuri- ja looduspärandi kaitse.**

Suremuse vähendamine. Loodusõnnetuste otsese majandusliku kahju vähendamine ja vaeste ja ebasoodsas olukorras olijate kaitse.

Tagada säästev tarbimine ja tootmine

Loodusvarade säästev majandamine ja tõhus kasutamine.

Toidujäätmete ja toidukadude vähendamine.

Kemikaalide ja kõikide **jäätmete keskkonnaohutu käitlemine** kogu nende elutsükli jooksul. **Jäätmetekke vähendamine**, ringlussevõtt ja taaskasutus.

Ressursitõhususe ja säästva arengu arvestamine ettevõtete **aruandluses, riigihangetel**. Säästva arengu põhimõtted turismis.

Teadlikkuse kasvatamine säästvast arengust ning loodusega kooskõlas olevast eluviisist.

Toetussüsteemide ja maksustamise ümberkorraldamine nende kahjuliku keskkonnamõju vähendamiseks ning turumoonutuste kõrvaldamiseks (näiteks ebatõhusad fossiilsete kütuste toetused).

Võtta kiiresti meetmeid kliimamuutuste ja nende mõjuga võitlemiseks*

Riikide vastupidavus kliimaga seotud ohtudele ja suutlikkus
kohaneda kliimamuutustega.

Kliimamuutustega võitlemise ja kohanemise **riiklikud poliitikad
ja tegevuskavad.**

Teadlikkuse suurendamine ning suutlikkuse tõstmine
kliimamuutuste leevendamise, nendega kohanemise, mõjude
vähendamise ja varase hoiatamise valdkonnas.

ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni arenenud osalisriikide
lubadus kaasata 2020. aastaks igal aastal **100 miljardit USA
dollarit arenguriikidele** kliimamõjude leevendusmeetmeteks,
rohelise kliimafondi käivitamine.

Kaitsta ja kasutada säästvalt ookeane, meresid ja mere elusressursse, et saavutada säästev areng

Mere **saastamise** vältimine ja vähendamine.

Mere- ja rannikuökosüsteemide säästev haldamine ja **kaitse**. Võtta 2020. aastaks kaitse alla vähemalt 10% ranniku- ja merealadest. Ookeani hapestumise mõju vähendamine. Ookeanide ja nende ressursside kaitse ja säästev kasutamine ÜRO mereõiguste konventsiooni kohaselt.

Lõpp ülepüügile, ebaseaduslikule ja reguleerimata kalapüügile ning hävitavatele püügitavadele. Ülepüüki soodustavate kalandustoetuste keelamine. Rakenduskavad kalavarude taastamiseks.

Väikeste arenevate saareriikide kasu mereressursside säästvast kasutamisest, säästvast kalandusest, vesiviljelusest ja turismist. Väikestele **käsitööstuslikele kalurite** juurdepääs mereressurssidele ja turgudele.

Kaitsta ja taastada maismaa ökosüsteeme ning propageerida nende säästvat kasutamist; majandada metsi säästvalt, võidelda kõrbestumisega ning peatada ja pöörata ümber pinnase halvenemine ja bioloogilise mitmekesisuse hävimine

Kõikide metsaliikide säästev majandamine, raadamise peatamine, rikutud metsade taastamine, metsade uuendamine.

Körbesutmise peatamine. Mägede ökosüsteemide kaitse.

Looduslike elupaikade seisundi halvenemise vähendamine, bioloogilise mitmekesisuse hävimise peatamine, ohustatud liikide kaitse . Lõpp kaitsealuste taime- ja loomaliikide **salaküttimisele**. **Võõrliikide** mõju vältimine ja vähendamine.

Ökosüsteemi ja bioloogilise mitmekesisuse **mõiste** riiklikesse ja kohalikesse arengukavadesse ja aruandlusse. Finantsvahendite kaasamine.

Toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, et saavutada säästev areng; tagada õiguskaitse kõikidele ning luua kõikidel tasanditel tõhusad, vastutustundlikud ja kaasavad institutsioonid

Igasuguse vägivalla vähendamine.

Lõpp lastevastasele vägivallale, kuritarvitamisele, ekspluateerimisele, kaubitsemisele ja piinamisele mistahes kujul.

Õigusriigi põhimõtted. Võrdne õiguskaitse kõigile.

Ebaseaduslike rahavoogude vähendamine. Organiseeritud kuritegevusega ja terrorismiga võitlemine. **Korruptsiooni** vähendamine.

Tõhusad, vastutustundlikud ja ausalt tegutsevad **institutsioonid**. Kaasav **otsustusprotsess** valitsemises. Juurdepääs teabele. Põhivabaduste kaitse.

Õiguslikult määratletud **identiteet** kõigile, kõikide sündide registreerimine

Tugevdada tegevuskava rakendamise meetodeid ja taaselustada säästva arengu alane ülemaailmne partnerlus

Raha – maksude kogumine, võlakoormus, arenguabi, investeeringud

Tehnoloogia – rahvusvaheline koostöö TA alal, keskkonnahoidlike tehnoloogiate arendamine, tehnoloogiapank, IKT kasutamise soodustamine, teadmussiire

Kaubandus – WTO reeglid, Doha läbirääkimiste lõpuleviimine, arenguriikide ekspordi suurendamine

Tegevuspoliitiline ja institutsiooniline sidusus

Partnerlus – avaliku ja erasektori ja kodanikuühiskonna ühistegevused.

Andmed, seire ja aruandlus - näitajad ja tugi statistika kogumiseks

Riikide ülevaated Tegevuskava 2030 elluviimisest ÜRO HLPF 10-20. juuli 2016

pf/2016/madagascar

Säästva arengu raamistik Eestis

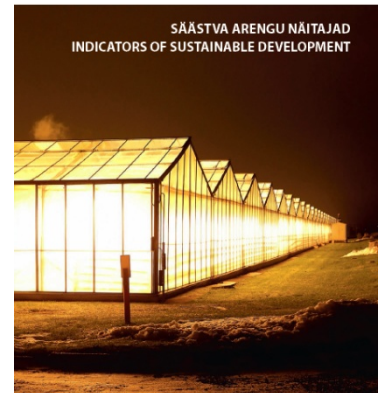
- Säästva arengu seadus (1995)
- Eesti säästva arengu strateegia “Säästev Eesti 21”” (2005)

- Kultuuriruumi elujõulisus
- Heaolu kasv
- Sidus ühiskond
- Ökoloogiline tasakaal

- Säästva arengu näitajad

Säästva arengu koordineerimine

- **Riigikantselei strateegiabüroo** (keskne koordineerija)
- **Ministriumitevaheline säästva arengu töörühm**
(horisontaalsed SA teemad)
- **Eesti säästva arengu komisjon** (valitsusvälised

organisatsioonid)
Ametiühingute Keskliit
Jõujaamade ja
Kaugkütte
Ühing
Kaubandus-
Tööstuskoda
Keskkonnajuhtimise
Assotsiatsioon
Keskkonnaühenduste
Koda
Linnade Liit

Looduskaitse Selts
Maaomavalitsuste Liit
Metsaselts
Muinsuskaitse Selts
Noorteühenduste Liit
Põllumajandus-
Kaubanduskoda
Teaduste Akadeemia
Tervisedenduse Ühing
Lastekaitse Liit
Haridusfoorum

Kultuuri Koda
Rektorite Nõukogu
Eesti Koostöö Kogu

Arengukoostöö
Ümarlaud
Taastuvenergia Koda
Vastutustundliku
Ettevõtluse Foorum
Eesti Rooma Klubi

Eesti ülevaade Tegevuskava 2030 elluviimisest

Eesti tugevused:

- Bioloogilise mitmekesisuse kaitse
- Taastuvate energiaallikate osakaal eelkõige soojusmajanduses
- Kaasav õigusloomeprotsess
- Avalike teenuste kiire ja laiapõhine kättesaadavus e-teenuste kaudu
- Hariduse kättesaadavus ja kvaliteet

Eesti väljakutsed:

- Tootlikkus
- Majanduse energia- ja ressursimahukus
- Kasvuhoonegaaside heitkogused
- Madalapalgaliste toimetulek
- Sooline palgalõhe.

Euroopa säästva arengu nädal

30. aprill – 5. juuni 2017 (www.esdw.eu)

FR EN DE f t

SEMAINE EUROPEENNE DU DÉVELOPPEMENT DURABLE
30 MAI – 5 JUIN

EUROPEAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT WEEK
30 MAY – 5 JUNE

EUROPÄISCHE NACHHALTIGKEITS WOCHE
30. MAI – 5. JUNI

SUPPORTED BY THE EUROPEAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT NETWORK

[HOME](#) [ABOUT US](#) [ACTIVITIES](#) [NEWS](#) [REGISTER](#) [PARTNERS](#) [DOWNLOADS](#) [CONTACT](#)

EUROPEAN SUSTAINABLE DEVELOPMENT WEEK (ESDW)

The ESDW is a European-wide initiative to stimulate and make visible activities, projects and events that promote sustainable development and the Sustainable Development Goals (SDGs). It takes place every year from 30 May until 05 June.

COUNTRIES

Austria Belgium Bulgaria Croatia Cyprus Czech Republic Denmark Estonia Finland France Germany Greece Hungary Ireland Italy Latvia Lithuania Luxembourg Malta The Netherlands Poland Portugal Romania Slovakia Slovenia Spain Sweden United Kingdom Iceland Liechtenstein Norway Switzerland Montenegro Albania Bosnia and Herzegovina Kosovo Former Yugoslav Republic of Macedonia Serbia Turkey

Kuidas osaleda?

- 1. Mõtle**, kuidas saaksid kaasa aidata jätkusuutlikule arengule Eestis ja maailmas ning **millist ettevõtmist, projekti või üritust võiksid korraldada** Euroopa säästva arengu nädala raames.
- 2. Registreeri** oma üritus Euroopa säästva arengu nädala ESDW kodulehel.
- 3. Korralda** ja reklaami oma ettevõtmist Euroopa säästva arengu nädala ESDW raames 30.mai – 5. juuni.

Uuri välja, millised sündmused toimuvad
võta osa!

Pane oma üritus Euroopa kaardile!

Milliste eesmärkidega teie tegevus haakub või millesse plaanite panustada?

Lisainfot

Deklaratsioon “Muudame maailma: säästva arengu tegevuskava aastaks 2030“:

https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/SA_eesti/saastva_arengu_tegevuskava_2030_uro_et.pdf

Eesti ülevaade Tegevuskava 2030 elluviimise kohta:

https://riigikantselei.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/SA_eesti/2016_06_29_ulevaade_tegevuskava2030_elluviimisest_eestis_loplik_30.06.2016_kodulehele.pdf

Euroopa säästva arengu nädal:

www.esdw.eu

Säästev areng Eestis:

<https://riigikantselei.ee/et/saastev-areng>

RIIGIKANTSELEI

Täna!